

Maatalouspolitiikka ja ilmastonmuutos – miten maataloustuet tukevat ilmastoviisaita ratkaisuja.

**Ilmastoviisaita ratkaisuja maatalouteen -työpaja
Joensuussa, 30.11.2016**

Tutkija Kauko Koikkalainen, Luonnonvarakeskus

Sisältö

- Vähän maatalouspolitiikkaa
- Vähän ympäristöpolitiikkaa
- Ympäristökorvausta
- Tulevaisuuden näkymiä

EU:n maatalouspolitiikan tavoite

- auttaa maanviljelijöitä **tuottamaan riittävästi elintarvikkeita** EU:n tarpeisiin
- varmistaa elintarvikkeiden **turvallisuus** (esimerkiksi niiden jäljitettävyyden avulla)
- suojella maanviljelijöitä **hintojen epävakaudesta ja markkinakriiseiltä**
- auttaa maanviljelijöitä **investoimaan tilojensa nykyaikaistamiseen**
- tukea **maaseutuyhteisöjen elinvoimaisuutta** monipuolistamalla niiden elinkeinoelämää
- luoda ja säilyttää elintarviketeollisuuden **työpaikkoja**
- **suojella ympäristöä** ja **eläinten hyvinvointia**

Maatalouden ympäristöpolitiikka

- Ympäristöpolitiikka korjaa maatalouspolitiikan virheitä
- Viljelijän valinnat ja yhteiskunnan kokonaisuus eivät aina kohtaa
- Ympäristöpolitiikkaa tarvitaan sovitteluun eri tahojen intressejä toisiinsa hyväksyttäväksi kokonaisuudeksi
- Tavoitteena riittävästi puhdasta ruokaa ja maaseutu ympäristöä

Maatalouden ympäristöpolitiikka – Suomi EU:n jäsenenä

- Ympäristökysymykset nousseet merkittävään rooliin EU-aikana
- EU edellyttää jäsenvaltioilta maatalouden ympäristöohjelmia (asetus 2078/92)
- Nyt menossa järjestyksessään neljäs seitsenvuotinen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020, jossa pakollisena osana maatalouden ympäristöohjelma
- Tuottajien aktivoituminen ympäristökysymyksissä
- Ympäristökysymykset mukana kaikissa politiikkaohjelmissa
- Ilmastokysymykset entistä merkittävämmässä roolissa

Ympäristö- ilmastotoimenpide eli ympäristökorvaus

- Tärkein väline maatalouden ympäristöpolitiikan toteuttamisessa
- Vuosittainen rahoitus noin 240 milj. euroa
- Tavoitteena ravinnehuuhtoumien vähentäminen, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja **ilmastonmuutoksen hillintä**
- Suurin osa toimenpiteistä ravinnekuormituksen vähentämisessä
- Ympäristökorvauksen edellytyksenä lohkon ympäristötukikelpoisuus
- **Maaseutuohjelmassa ilmastonmuutokseen liittyviin tavoitteisiin käytettävän tuen ohjeellinen kokonaismäärä 1 687 447 338,00**

Ravinteiden tasapainoinen käyttö

- Ohjaa viljelijää lannoittamaan ympäristöystävällisesti
  - lannan käsittely- ja käyttörajoitukset
- Viljelyn suunnitelmallisuus
  - ohjaa viljelyä paremmille lohkoille
- Kohdentaa tuotantopanoksia tuottavuuden mukaan
  - maan viljavuuden ja rakenteen seuranta

Ilmastoelementti mukana ympäristökorvauksen lohkokohtaisissa toimenpiteissä

- Lietelannan sijoittaminen peltoon
- Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen
- Valumavesien hallinta
- Ympäristönhoitonurmet
- Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys
- Peltoluonnon monimuotoisuus
  - monimuotoisuuspellot

Ilmastoelementti mukana muissa maaseutuohjelman toimenpiteissä

- Viljelijän ympäristöosaamista pyritään edistämään maaseutuohjelman koulutus- ja tiedonvälityshankkeilla
- Viljelijöiden ympäristötietoutta ja maaseutuohjelman ympäristöllisten mahdollisuuksien hyödyntämistä edistetään maaseutuverkoston järjestämällä koulutuksilla ja vuosittaisilla kaikille viljelijöille avoimilla tukihakukoulutuksilla
- Neuvontatoimenpiteessä tarjotaan tilakohtaista ympäristöasioiden neuvontaa
- Investointitoimenpiteessä voidaan rahoittaa kosteikkoinvestointeja, luonnonlaidunalueiden peruskunnostusta ja aitausta, pellon vesitaloutta parantavaa salaojitusta ja säätösalaajitusta sekä lannankäsittelyn tehostamisen ja ympäristöystävällisen varastoinnin ratkaisuja

Muita maatalouteen liittyviä ilmastopolitiikan rahoitusvälineitä

- Biokaasuinvestointien tuet
- Rakennusinvestointien tukeminen
- Vesistö rakentamisen investoinnit
- Uusiutuvan energiantuotannon edistämiseen suuntautuvat muut rahoitukset

Maatalouden ympäristöpolitiikassa ja muussa maatalouspolitiikassa ristiriitoja

- Maatalouspolitiikka keskittää tuotantoa – Suomen nykyistä tuotantorakennetta ”parantamalla” saavutettavissa taloudellisia hyötyjä
- Osa maataloustuesta edelleen tuotantoon sidottua
- Uuden pellon raivauspainetta tietyillä vahvoilla kotieläintuotantoalueilla lannan käyttörajoituksista johtuen
- Lannasta johtuvia ympäristöongelmia yritetään ratkaista useissa eri hankkeissa – jos lannan käsittely onnistuttaisiin ratkaisemaan muuten kuin nykyvaatimusten mukaisella peltolevityksellä, toisi se elinkeinoon aivan uudenlaisia kasvumahdollisuuksia

Maatalouden ympäristöpolitiikassa vielä tehtävää

- Kasvavat tuotantoyksiköt – kasvavatko samalla ympäristöongelmat?
- Suojakaistat, suojavyöhykkeet, kosteikot jne. pellon ulkopuoliset ravinteiden poistoon tarkoitettut alueet näyttävät enemmänkin suurelle yleisölle tarkoitettuina markkinointitoimina kuin tehokkaina vesiensuojelutoimina
- Pellolla tehtävät toimenpiteet tärkeimpiä vesiensuojelutoimia ja varsinkin se, mihin kuntoon pelto jää kasvukauden ulkopuoliseksi ajaksi
- Lannan kasvukauden aikaiseen levitykseen siirtyminen?
- Syysmuokkauksesta luopuminen?

Maatalouspolitiikan seuraava uudistus ilmastonäkökulmasta

- Mikä strategia kannattaa valita?
  - Ilmastonmuutokseen sopeutuminen vai
  - Ilmastonmuutoksen vastustaminen
- Viljelijän näkökulmasta sopeutuminen
- Koko yhteiskunnan näkökulmasta vastustaminen

Tavoitteita tulevalle politiikan suunnittelulle

- Yksinkertaistaminen
- Vaikuttavuus
- Maaseudun elinvoimaisuuden turvaaminen
-
-
-
-

Kiitos!

Kauko Koikkalainen